

opmuntre den her omhandlede lille By til at gjøre store Anstrængelser i saa Henseende. Jeg troer, at den baade for Dieblisset er, og at den, efterhaanden som Communicationsforholdene ordne sig bedre, og navnlig saasnart vi faae den Sernbåne, som jeg haaber snart vil blive anlagt oppe igjennem den Deel af Landet, vil vise sig ikke at være Andet end et Fisserleie, som maatte ønske snarest muligt at blive af med sine Kjøbstadforpligtelser, thi dens Kjøbstadrettigheder ere vistnok meget illusoriske. Den vilde vistnok da indskrænke sig til at søge at danne en lille Baadehavn for de Fiskere, som vilde drive Fiskeri der, og opgive enhver Tanke om at blive en Udsørfelshavn. — Det store Laan, der i sin Tid blev givet Sæby, blev ikke givet for Sæbys Skyld; det blev givet, væsentligt fordi det dengang blev sagt, at hele det omliggende Dpland havde en stor Interesse i, at der netop paa det Sted dannedes en god Havn. Dersom det blot havde været Communen Sæbys Interesse, hvorom det havde dreiet sig, havde Rigsdagen vistnok ikke bevilget et saadant Laan, men det blev just fremhævet, at det væsentligt var for Dplandets Skyld, at det var nøddendigt at forbedre Havneforholdene ved Sæby. Ogsaa denne Grund taler, som det synes mig, mod at lade den omhandlede Byrde vedblive at hvile paa Sæby. Jeg skal gjentage, deels at det ikke er noget enstaaende Exempel, hvorom der her er Tale, deels at Sæby Commune efter min Mening ikke har nogetshelt Ansvar for, at de laante Penge ere blevne kastede ud i Hgirs Skatkammer, eller at de ere blevne anvendte uden nogen Nytte. Jeg haaber derfor, at den samme velvillige Betragtning, som var tilstede, da denne Sag var til første Behandling her, ogsaa maa gjøre sig gjældende nu ved dens anden Behandling, og at man vil stemme for det af flere af Thingets Medlemmer stillede principale Forslag. — Skulde dette mit Haab ikke gaae i Opfyldelse, beder jeg imidlertid i alt Fald om, at man vil stemme for deres subsidiaire Forslag, mod hvilket den høitærede Ordfører ikke, saavidt jeg har kunnet mærke, har gjort nogen Erindring. Grunden til, at det er stillet, er den, at dersom Lovforslaget forbliver usorandret saaledes, som det nu er affattet, vil Sæby Com-

mune være forhindret i at optage nogetshelt Laan i andre communale Diemed end til Forbedring af Kjøbstadens Havnevæsen; hvis den behøvede et nok saa lille Laan enten til sit Fattigvæsen eller til sit Skolevæsen eller i andre communale Diemed, vilde den saaledes ikke kunne optage et saadant Laan med Fortrin for den Gjælb, som den havde beholdt til Staten. Jeg antager ikke, at det høitærede Udvalg kan have nogen Erindring at fremsætte mod det saaledes fremsatte Forslag, men jeg skal, som sagt, først og fremmest anbefale det principale Forslag til Vedtagelse.

David: Jeg skal med nogle saa Ord oplyse, hvorfor jeg har sluttet mig til det Endringsforslag, som her foreligger fra flere Medlemmer. Til hvad den ærede foregaaende Taler allerede i saa Henseende har ytret, skal jeg sige endnu een Betragtning, som har været afgjørende for mig. Det forekommer mig indlysende, at en Commune arbejder under uheldige Forhold, naar der hviler et vist Tryk paa den, og at Befrielsen for en Gjælb, som den forudseer ikke at kunne betale, ikke kan antages at ville fløve Communens Energi, men tvertimod vil give den en Impuls til at søge at komme i en bedre Forsatning, end den nu er i. Men her til kommer endnu, som det fremgaaer af Lovforslagets Motiver, at Communen kun har Udfigt til ad privat Veie at forskaffe sig et atraaet Laan, naar den befries fra den Gjældsfordring, som Staten har paa den. Jeg tvivler meget paa, at noget privat Institut vil indlade sig med Communen, naar der endnu hviler en Gjælb af 10,000 eller af 25,000 Rd. paa den; med andre Ord: hvad enten Staten har en Forstrivning paa Sæby Commune, der lyder paa 61,000 Rd., eller en Forstrivning, der lyder paa 25,000 Rd., eller en Forstrivning, som kun lyder paa 10,000 Rd., saa vil den, der skulde betroe Sæby et privat Laan, anføe dette for at være lige lidt sikret i det ene Tilfælde som i det andet. Det ærede Udvalg har vel sluttet sin Betænkning paa følgende Maade: „Skulde det i Tiden vise sig som en Skuffelse“ — nemlig at Sæby skulde kunne arbejde sig op paa den i Betænkningen